

N:o 16.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap; gifven Stockholms slott den 22 december 1897.

Under återopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Äktenskap, som å utrikes ort slutits utan att svensk lags föreskrifter dervid blifvit iakttagna, må i kyrkobok antecknas, såframt äktenskapet, enligt intyg af utländsk myndighet, blifvit å den utrikes orten i der föreskrifven form inför kyrklig eller borgerlig myndighet slutet, eller ock Konungen på grund af särskilda omständigheter funnit skäl att sådan anteckning eljest medgifva.

Är intyg, hvarom ofvan sägs, utfärdadt af annan myndighet än norsk, skall myndighetens behörighet att sådant intyg utfärda vara bestyrkt af svensk beskickning eller konsul.

2 §.

Utan hinder deraf att utrikes slutet äktenskap blifvit i kyrkobok antecknad må äktenskapets giltighet rättsligen pröfvas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

L. Annerstedt.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementens ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
onsdagen den 6 oktober 1897*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Statsråden: herr friherre **ÅKERHJELM**,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre **RAPPE**,
CHRISTERSON,
ANNERSTEDT,
VON KRUSENSTJERNA,
grefve **WACHTMEISTER**.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt i underdånighet:

Riksdagens underdåniga skrifvelse den 2 maj 1894, deri Riksdagen, med anledning af enskild motionärs framställning, hemställt, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag om villkoren för anteckning i kyrkobok här i riket af äktenskap, som å utrikes ort blifvit ingånget af en i Sverige född man, hvilken någon tid vistats utrikes;

öfver hvilken skrifvelse samtliga domkapitel äfvensom hofkonsistorium och Stockholms stads konsistorium afgifvit infortrade underdåniga yttranden.

Efter att hafva redogjort för innehållet af ifrågavarande skrifvelse och yttranden anförde föredragande departementschefen:

»Lika med Riksdagen och samtliga i ärendet hörda myndigheter finner jag det vara af verkligt behof påkalladt, att föreskrift meddelas om villkoren för antecknande i svensk kyrkobok af utomlands ingånget äktenskap. Det synes mig nemligen vara otvifvelaktigt, att för närvarande i förekommande fall lätteligen kan hos de kyrkobokförande myndigheterna uppstå tvekan, huruvida de äro berättigade att verkställa sådan anteckning.

Den erforderliga föreskriften torde icke böra innefatta något uttalande om förutsättningarna för ett utrikes slutet äktenskaps materiella giltighet. Frågor om beståndet af formelt lagligt ingångna äktenskapsförbindelser tillhöra uppenbarligen domstolarnes pröfning, och de kyrkobokförande myndigheterna böra endast granska, huruvida äktenskap blifvit i behörig form slutet. Då det måste anses tillräckligt, att äktenskap slutits inför offentlig myndighet med iakttagande af den form, som å orten för äktenskapets ingående är föreskrifven, synes derfor endast behöfva stadgas, i hvilken ordning det skall inför pastor styrkas, att ett i främmande stat ingånget äktenskap blifvit slutet inför en enligt denna stats lagstiftning behörig myndighet och i öfrigt med iakttagande af den i samma lagstiftning föreskrifna form. Att, såsom i Riksdagens skrifvelse ifrågasatts, inskränka stadgandet i ämnet till att allenast gälla det fall, då ena maken är en i Sverige född man, hvilken någon tid vistats utrikes, torde ej vara nödigt eller lämpligt.»

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med de af honom uttryckta åsigter utarbetadt förslag till lag om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap, af den lydelse bil. litt. D. vid detta protokoll utvisar, hemstälde han i underdånighet, att högsta domstolens yttrande öfver detta lagförslag måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhemtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:ts Konungen i nåder lemna bifall.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

*Bil. litt. D.***Förslag**

till

Lag*om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap.*

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Äktenskap, som slutits å utrikes ort, må, ändå att svensk lags föreskrifter dervid ej blifvit iakttagna, i kyrkobok antecknas, såframt genom intyg af utländsk myndighet styrkes, att äktenskapet blifvit å den utrikes orten i der föreskrifven form inför kyrklig eller borgerlig myndighet slutet.

Är intyg, hvarom nu är sagdt, utfärdadt af annan myndighet än norsk, skall myndighetens behörighet att sådant intyg utfärda vara bestyrkt af svensk beskickning eller konsul.

2 §.

Utan hinder deraf att utrikes slutet äktenskap blifvit i kyrkobok antecknad må äktenskapets giltighet rättsligen prövas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari .

*Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl. Maj:ts
högsta domstol måndagen den 6 december 1897.*

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: AHLGREN,
NORBERG,
CARLSON,
PETERSSON,
BILLING.

Sedan, jemlikt högsta domstolens beslut den 14 sistlidne oktober, handlingarna rörande det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade förslag till lag om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap emellan högsta domstolens ofvanbemälda ledamöter cirkulerat, så företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande berörda förslag bilagdt detta protokoll.

Justitierådet *Billing*, med hvilken justitierådet *Petersson* instämde, yttrade:

»Då förslaget uppenbarligen icke skall ega tillämpning å utomlands mellan svenska medborgare ingångna äktenskap, hvilka slutits medelst vigsel i den ordning svensk lag föreskrifver, utan afser allenast att meddela bestämmelser om de förutsättningar, hvarunder äktenskap, som å utrikes ort slutits utan att svensk lags föreskrifter dervid iakttagits, må kunna i kyrkobok antecknas, hemställer jag, att för större tydlighets vinnande stadgandets affattning härutinnan något jemkas.

I vissa fall, der hinder ej bör möta för antecknande i kyrkobok af utrikes ingånget äktenskap, blefve sådant, efter förslaget, för framtiden

omöjliggjordt. Så skulle t. ex. blifva förhållandet i fråga om äktenskap, som, i enlighet med den i kontrahenternas fädernesland gällande lag, slutits inför beskickning eller konsul i annat land, der dylik form för äktenskaps afslutande ej vore medgifven. Ej heller skulle anteckning få i kyrkobok göras derom, att man och qvinna genom utländsk domstols beslut förklarats vara äkta makar. Att i dylika fall förbjuda antecknande i ministerialböckerna synes emellertid hvarken stå i öfverensstämmelse med den grundtanke, hvarpå förslaget i dess helhet hvilat, eller vara af sakliga skäl påkalladt; och stadgandet torde följaktligen böra göras mera omfattande, desto hellre som enligt detsamma någon dispensationsrätt ej blifvit konungen förbehållen.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »I fråga om anteckning i kyrkobok af äktenskap, som ingåtts af deri upptagen person, synes den regel böra gälla, att anteckning göres om äktenskap, som inom eller utom riket bevisligen slutits i sådan form, att, så vidt giltigheten är beroende af formen för äktenskapets afslutande, detsamma enligt svensk lag anses giltigt, men deremot icke om äktenskap, som slutits i annan form. I tvifvelaktiga fall torde, såsom § 34 i förordningen ang. kyrkoböckers förande jemväl föranleder, anteckning om ett uppgifvet äktenskap böra göras med reservation. Om t. ex. en i Sverige bosatt svensk undersåte inginge äktenskap i Danmark och derom hos vederbörande presterskap företeddes intyg från dansk myndighet, vore det måhända icke i sin ordning, att personen i fråga ändock stode i kyrkoboken antecknad såsom ogift och till äktenskap ledig, intill dess han funne för godt förete bevis, att den danska myndigheten varit behörig utfärda intyget.

Frågan om sättet för kyrkoböckernas förande tillhör emellertid den administrativa lagstiftningen. Genom civillag bör bestämmas, i hvilka fall, utom de i lagen redan uttryckligen angifna, äktenskap må, hvad formen för dess afslutande angår, tillerkännas giltighet här i riket. I detta afseende synes kunna godkännas den grundsats, som förutsättes i förslaget, eller att äktenskap, som å utrikes ort i der föreskrifven form slutits inför kyrklig eller borgerlig myndighet, bör anses giltigt. Mera tvifvelaktigt är, om icke äfven annan form må kunna godkännas. Sålunda kan ifrågasättas, huruvida icke äktenskap, som slutits emellan utländska undersåter, bör vara giltigt här i riket, om det är giltigt i kontrahenternas hemland, eller huruvida icke å vissa främmande orter äktenskap må kunna med laga verkan enligt svensk lag slutas inför der anställd svensk prest eller inför prest i visst annat trossamfund eller inför beskickning eller konsul, i de fall, då båda makarna äro svenska undersåter eller den ene är svensk undersåte och den andra tillhör annan stat,

som äfven godkänner sådan form för äktenskaps ingående. I ärendets nuvarande skick saknar jag anledning ingå i närmare undersökning af dessa frågor.»

Justitierådet *Norberg* utlät sig: »Enligt förslaget skulle ett utrikes slutet äktenskap antecknas i svensk kyrkobok endast om äktenskapet blifvit ingånget antingen i öfverensstämmelse med svensk lags föreskrifter eller i sådan form, som å orten för äktenskapets ingående är stadgad. Emellertid och då i allt fall frågan om äktenskapets giltighet lemnas öppen för rättslig pröfning, torde under vissa förhållanden sådan anteckning kunna och böra tillåtas äfven om ingendera af nämnda förutsättningar är för handen. På grund häraf och då det torde möta svårighet att i detta hänseende meddela uttömmande bestämmelser synes mig lämpligt och önskvärdt, att åt Konungen förbehålles befogenhet att, när särskilda omständigheter dertill föranleda, medgifva anteckning af äktenskap, vid hvars slutande hvarken svensk lag eller den å orten för äktenskapets ingående gällande lag blifvit iakttagen. En dylik befogenhet skulle fortfarande liksom hittills tillkomma Konungen, om de ifrågasatta föreskrifterna, mot hvilka jag i öfrigt icke har något att erinra, blefve gifna medelst administrativ författning, något som ej synes möta hinder i ämnets beskaffenhet och som uppenbarligen skulle stå i god öfverensstämmelse dermed, att gällande stadganden angående kyrkoböckers förande äro i sådan ordning meddelade.»

Justitierådet *Ahlgren* lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott onsdagen den 22 december 1897

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
Justitieråden: HERSLOW,
 BILLING.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet för den 6 sistlidne oktober inhemtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap.

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll yttrade föredragande departementschefen:

»De flesta af högsta domstolens i granskningen af lagförslaget

deltagande ledamöter hafva velat fästa uppmärksamheten derpå, att fall kunde tänkas förekomma, då ett utrikes slutet äktenskap lämpligen borde i kyrkobok antecknas, oaktadt det hvarken slutits i öfverensstämmelse med svensk lag eller under iakttagande af den å orten för äktenskapets ingående föreskrifna form. Det sålunda anmärkta förhållandet synes, på sätt äfven inom högsta domstolen blifvit antydt, föranleda dertill, att åt Eders Kongl. Maj:t förbehålles rätt att i sådana särskilda fall medgifva äktenskaps antecknande i kyrkobok. Förslagets 1 § torde i detta syfte böra undergå någon jemkning, dervid tillika, i enlighet med hvad inom högsta domstolen blifvit hemställt, tydligare utmärkes, att föreskriften om intyg af utländsk myndighet icke skall hafva tillämpning å äktenskap, som utrikes slutits i den af svensk lag föreskrifna form.»

Sedan departementschefen häruppå föredragit det sålunda jemkade lagförslaget, hemställde han i underdånighet, att detsamma måtte, jemlikt § 87 regeringsformen, för Riksdagen till antagande framläggas.

Till hvad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, uppå tillstyrkan jemväl af statsrådets öfrige ledamöter, lemna nådigt bifall; och skulle proposition af den lydelse bilagan litt. H. vid detta protokoll utvisar till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
Erik Ölander.